

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoE/127/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8412209881
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8412209881.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného Advocate, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnej R. Q., bytom V. E. XXX/XX, L. Lomnica, o vymoženie 1.630,83 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 6Er 989/2012-12 zo dňa 18.01.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým uznesením zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu, že žiadosť o udelenie poverenia podal súdny exekútor JUDr. I. Q., ktorý by ako bývalý zamestnanec oprávneného mal byť vylúčený z každej exekúcie vedenej v prospech oprávneného. Nakoľko však exekúcia ešte nezačala, nemôže byť vydané rozhodnutie podľa § 30 Exekučného poriadku. Exekučný súd rozhodol o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia vzhľadom na jej rozpor so zákonom.

Oprávnený v odvolaní navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. vyzval oprávneného na vyjadrenie sa k odlišnému právnemu posúdeniu veci a k aplikácii § 52, § 53 a § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka ako aj na judikatúru Súdneho dvora EÚ (Océano Grupo Editorial, Asturcom) ktoré pri rozhodovaní prvostupňového súdu neboli použité.

Oprávnený vo vyjadrení k výzve uviedol, že v tomto prípade ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, pretože dáva spotrebiteľovi možnosť rozhodnúť sa, či podá žalobu na rozhodcovskom alebo všeobecnom súde. Podľa názoru oprávneného by prijatie argumentácie súdu znamenalo úplné znemožnenie využitia rozhodcovského konania, pričom zo znenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne. V tomto prípade podľa oprávneného prebiehalo rozhodcovské konanie podľa rozhodcovskej doložky plne v súlade a na základe Zákona o rozhodcovskom konaní. Navyše ani aktuálna judikatúra ESD už nechráni spotrebiteľa, ktorý bol vo veci samej úplne pasívny, čo bol aj tento prípad.

Odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že uznesenie je potrebné ako čo do výroku vecne správne potvrdiť.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (26.11.2010) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (26.11.2010) spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (26.11.2010) za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Odvolačný súd sa v prvom rade zaoberal tým, či sa má predmetný právny vzťah posudzovať ako vzťah spotrebiteľský. V predmetnej úverovej zmluve je totiž zaznačené, že finančné prostriedky sú dlžníkovi poskytované na účel povolania.

Pre posúdenie vzťahu ako vzťahu spotrebiteľského podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka je bezvýznamné to, že v zmluve je uvedený ako účel poskytnutia finančných prostriedkov „povolanie“. Rozhodujúce je to, či pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Ani v prípade, že by bol povinnému ako dlžníkovi skutočne poskytnutý úver za účelom povolania, neznamená to, že nejde o zmluvu spotrebiteľskú, pretože povolenie nie je podnikateľskou činnosťou.

Z uvedeného je zrejmé, že aj napriek tomu, že v zmluve je uvedené, že finančné prostriedky sú poskytované na výkon povolania, dlžníkom z tejto zmluvy je spotrebiteľ a uzatvorená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou tak, ako ju správne posúdil súd prvého stupňa.

Aj keď v tomto prípade je samotné vyznačenie účelu „povolanie“ bezvýznamné pre vyňatie tejto zmluvy z režimu spotrebiteľských zmlúv, odvolací súd považuje za potrebné poukázať na vážne podozrenia z nekalých praktík oprávneného používaných pri vyznačovaní účelu uzatváraných zmlúv - predbežné opatrenie Okresného súdu Prešov z 11.03.2011 č. k. 17C 45/2011-35 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 26.05.2011 č. k. 6Co 84/2011 o uložení povinnosti spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., aby sa uvedenej nekalkej obchodnej praktiky zdržala. Otázkou tendenčného postupu oprávneného pri vyznačovaní účelu úveru skúma aj Európska komisia a súd to má zistené z listu Ministerstva spravodlivosti SR zo 7. júla 2011 č. 21349/2011 zaslaného súdom Slovenskej republiky.

Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú musí súd aj bez návrhu prioritne riešiť, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 146/2011, 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011).

Odvolačný súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.09.2010 ani právneho názoru, ktorý by mal byť oprávnenému známy z uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 6CoE 73/2012, 6CoE 74/2012, 6CoE 95/2012, 6CoE 16/2012, 6CoE 12/2011, 6CoE 173/2011, 6CoE 1/2012 20CoE 40/2012, 20CoE 70/2012, 20CoE 73/2012, 20CoE 132/2012, 20CoE 200/2012, 20CoE 210/2012 (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 610/2012). Rozhodcovský rozsudok bol založený na rozhodcovskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj na za stavu, že zmluvný

vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

Pokiaľ oprávnený poukázal na to, že rozhodcovská doložka uzavretá v tomto prípade, je tzv. nevýhradnou doložkou, odvolací súd poukazuje na to, že o doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu (porov. uznesenia Krajského súdu v Trnave vo veciach sp. zn. 10CoE 153/2011, sp. zn. 10CoE 230/2011, sp. zn. 10CoE 109/2011). Právna veda na tento problém reaguje Kristiánom Csachom: „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ In: Štandardné zmluvy, str. 214, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Citované ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa (porov. internetovú diskusiu na otázku neprijateľnosti doložky, ktorá ponúkala na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom: <<http://www.lexforum.sk/247>> Kristián Csach: „Takže otázne je, ako by som posúdil reálne možnosti, ktoré by nastali:

1. Spotrebiteľ by inicioval konanie na RS - OK, RS môže konať (písmenko r) nezakazuje, aby spotrebiteľ sa na RS obrátil, zakazuje iba to, aby to bol jediný orgán, na ktorý sa môže obrátiť).
  2. Spotrebiteľ by inicioval konanie na súde - OK, súd môže konať
  3. Dodávateľ by inicioval konanie na súde - OK, súd môže konať
- Samozrejme, problematickou by bola tá najočakávanejšia:
4. Dodávateľ by inicioval konanie na RS - klauzula je neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil a „odsunul“ na iné bojisko.

Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r) OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

Teda podľa Csacha doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Teda ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži.

Ako je zrejmé zo smernice, na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O typovú, spotrebiteľskú zmluvu vrátane rozhodcovskej doložky ide aj v predmetnej právnej veci.

Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veriteľia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej úverovej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne („sólo“) vyjednávanie nedávalo zmysel.

Poskytovanie spravodlivosti musí mať svoje principiálne limity a musí to platiť aj pre súkromnoprávnu sféru arbitrov. Ide o rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch osôb, ktoré môže výrazne

zasiahnuť do života ľudí a ak sa majú akceptovať pri poskytovaní spravodlivosti súkromnoprávne prvky, tak len s jednoznačnými garanciami vylučujúcimi pochybnosti o férovom arbitrážnom konaní vrátane rozhodcovskej zmluvy. Doložky nemôžu predstavovať pasce pre spotrebiteľov za účelom čo najskoršieho privodenia exekúcie. Podľa obsahu spisu dodávateľ preukázateľne navyše nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedal mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa.

Aj procesné pravidlá rozhodcovského súdu ponímajúce kontraktúálnu inkorporáciu prostredníctvom rozhodcovskej doložky sú súčasťou zmluvného vzťahu a ako formulárový produkt podliehajú súdnej kontrole neprijateľnosti zmluvných podmienok. Ak povinný spotrebiteľ mal vyjednať súkromný „súdny“ proces, mal by nepochybne poznať tieto pravidlá. O týchto niet v spise ani zmienky a oprávnený sa tomuto problému vyhol. Odvolací súd si nedokáže predstaviť rokovanie spotrebiteľa o rozhodcovskej doložke a jej perfektné individuálne zmluvné vyjednanie, ak spotrebiteľ nepozná jeho obsah (vedľajší predmet zmluvy). Je takmer notoriou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa díleri nijako nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania. Získavanie podpisov spotrebiteľov pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal spotrebiteľ a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačené neudržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž za každú cenu, s čím je ale spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa. O to sa ale súd musí postarať, pretože štát má medzinárodný záväzok chrániť hospodárske záujmy spotrebiteľov (čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ).

Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom oprávneného, že možnosť voľby medzi rozhodcovským a štátnym súdom v štandardnej rozhodcovskej doložke už bez ďalšieho odstraňuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy odvolací súd vidí tiež v geografickom faktore v zmysle judikatúry. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť vyše 350 km (Veľká Lomnica - Bratislava) na rozhodcovské konanie je odradzujúca. (rozsudok Súdného dvora EÚ C-240/98 - C-244/98 Oceano grupo editorial).

Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdného dvora EÚ C-243/08 Pannon).

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdného dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako čo do výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Aj podľa názoru odvolacieho súdu v tejto veci sú dôvody na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia, aj keď ide o iné dôvody, ako uviedol súd prvého stupňa. Na tie pritom odvolací súd v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. upozornil oprávneného a dal mu možnosť sa k nim vyjadriť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.